

Foton: Claes Ekström

Mötet: »Ur mörker«

Mötet är en ny, fast vinjett i Konstperspektiv. Under denna kommer du att i text och bild få ta del av konstupplevelser där olika uttrycksformer samverkar. Men det kan lika gärna handla om en individs möte med ett enskilt konstverk. Det första Mötet sker mellan konstnären Margareta Persson och dansföreställningen »Ur mörker«.

I BEGYNNELSEN VAR ORDET. I BEGYNNELSEN VAR OCKSÅ det stora mörkret. Ur mörkret föddes ljuset. Butohdansföreställningen *Ur mörker* med och av Carmen Olsson i samarbete med Claes Ekström har sin utgångspunkt i en svit akvarellmonotypier av Arne Isacsson. Avtryck av de dramatiskt mörka akvarellerna projiceras och förstoras till monumentalt format i föreställningen. Verken är helt nonfigurativa och informella. Där, i det undermedvetnas stora mörker, föds en rörelse, som berättar om livet självt.

OVAN Från butohdansföreställningen *Ur mörker*.
TILL VÄNSTER Akvarellmonotypi av Arne Isacsson.

I scenens utkant ligger inledningsvis en stor, klumpig form utbredd. Osynlig som den vilande jättesköldpaddan innan den börjar röra sig. Tordön skär genom rummet. Den tunga formen skälver och blir flytande. Blir magma, lava, som trögt häver sig och föder. Ljuset. Som målaren lockar fram ur mörkret. Ur springan blicken. Trevande, kantigt och oändligt varsamt söker sig en gestalt fram och tar form framför projektionen av ett slags urlandskap. Ur mantelns kompakta mörker föds ett ansikte. Urgammalt som den nyfödda babyens som redan varseblivit allt och i sin oskuld omfattar allt.

På en tredelad duk projiceras de uppförstörade akvarellmonotypierna. Bilderna fångas upp av dansaren, följer med henne ner mot golvet. Blir kropp. På duken syns skuggan av dansaren som ett rörligt bildelement. Som någon utanför dansaren. Som någon som bara är i bilden. Den andre, men som hela tiden följer, likt ekot följer talet.

Mörkret betecknar i många kulturer det onda. I yin-yangsymbolen, **Tai Qi**, betecknar mörkret den kvinnliga principen. Kanske därför att det är ur mörkret vi föds, som människobarn och som existens överhuvud taget. För C G Jung betecknade skuggan vårt omedvetna. Han talade bl.a. om insikten om skuggan, och avsåg då kontakten med våra mörka sidor. De delar av vår personlighet som vi förtrycker, undantränger, inte vågar erkänna. Inte vill föra fram i ljuset.

Skuggan, som obönhörligt följer dansaren hela föreställningen igenom och gör *Ur mörker* till en undersökning av just mörkrets och skuggans roll i måleriet, dansen och musiken.

En relation upprättas mellan dansaren, den projicerade stillbilden av en målning och skuggan. Dansaren utanför låter bilden över-skölja henne med den flyktiga skuggan som markören av fysisk närvaro. Men dansarens skugga tar också bort från bilden det skuggan täcker. Skymmer. Kanske som vårt bildbe-traktande är en produkt av den kontext vi befinner oss i själva perceptionsögonblicket. Vår förmåga att öppna oss för ett konstverk är ju i hög grad beroende av vår egen personlighet och hur vi vågar öppna oss för verket ifråga.

Ibland beskrivs själva bildens form av dansarens rörelser. Sökande. Sällan tvärsäkert. Bara i det snabba fallet. Banaliteten som förs in i föreställningen med melodin om smulorna i sängen. Bo Kaspers välkända melodislinga som plötsligt gör vardagen närvarande.

Exakt gestaltas färgens egen form med de blå banden som blir fasta plan i dansarens säkra handlag med dem. Tillägg i intensivt blått till monotypiernas dovt, skimrande mörker. Rörelsen, som tecken för liv förstärkt med färgen som den symboliska glansen av det levande.

Undersökning av den egna skuggan i det ensamma strålkastarljuset. Sökandet efter bekräftelse i rummet av den egna närvaron. **Synliggörandet** av den tvådimensionella ytans transformation av verklighetens kroppar till platta skuggor. Resandet av frågor och val-möjligheter ifråga om de former vi ser uppträda på målarens platta yta.

Kanske försöker Carmen Olsson helt enkelt att med sin kropp ge verklighet åt Arne Isacssons bilder. Hopknycklade bilder som referenslösa låter sig utläsas både som utsagor om ett makrokosmos likväl som ett mikrokosmos. Bilder som inte i sig innehåller nycklar till en given läsning, och därför öppnar sig för ett sökande bortom det figurativa. Här uppstår en korrespondens mellan bildernas speciella rytm och formvärld och butohdansarens rörelser. Trevande, ibland docklika rörelser som kännetecknas av att de i varje ögonblick kan upplevas som en förberedelse för nästa rörelse. Där nuet övergår i framtiden. Där varje rörelse känns som en logisk konsekvens av den föregående. Avsiktslöst. ◀

TEXT: MARGARETA PERSSON,
konstnär, konstvetare
och föredragsställare.

Ur mörker kommer att spelas den 26–27 september 2002 på Dansens Hüs i Stockholm inom ramen för projektet *I Afion Dans*.